

บทที่ 1

บทนำ

ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระบบการเงินที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ประชาชนโดยทั่วไป ตลอดจนผู้ประกอบการพัฒนาที่อยู่อาศัยสามารถจัดสร้าง หรือจัดหาที่อยู่อาศัยได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว ระบบการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยเครื่องมือองค์กร อีกทั้งปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ การดำเนินงานของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการจัดการระบบการเงินที่เหมาะสมสำหรับที่อยู่อาศัย ดังนั้นการศึกษาวิจัยถึงบทบาทการดำเนินงานของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ที่มีต่อการพัฒนาธุรกิจที่อยู่อาศัย จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาที่อยู่อาศัย

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาระบบการเงินของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ได้ประสบผลสำเร็จในการเสริมสร้างระบบการเงินของประเทศให้ทันสมัยมีความเป็นสากลมากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินไทยทั้งด้านการจัดสรรทรัพยากรการเงิน และด้านการแข่งขัน กล่าวคือ ภาคการเงินของประเทศไทยมีการขยายตัวทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้าง โดยพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณเงินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถาบันการเงินและบริการทางการเงิน อาทิเช่น ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมรายใหม่ และกิจการวิเทศธนกิจ

ในขณะที่ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การใช้ระบบการเงินเพื่อเอื้ออำนวยให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยที่ถูกลักษณะและสอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของตน นอกจากจะเป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ยังถือเป็นการสะสมทุนของครัวเรือนที่มีประสิทธิภาพ และมีความหมายมากวิธีหนึ่งที่สามารถทดแทนการใช้จ่ายอย่างอื่น ซึ่งอาจมีลักษณะฟุ่มเฟือยได้ จึงใช้เป็นการกระตุ้นการออมของครัวเรือนที่ต้องการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และของนักลงทุนที่ต้องการถือตราสารระยะยาวที่มีความเสี่ยงต่ำได้ นอกจากนี้ในระดับมหภาค ธุรกิจที่อยู่อาศัย (HOUSING SECTOR) เป็นภาคเศรษฐกิจที่มีผลกระทบเชื่อมโยงต่อภาคเศรษฐกิจอื่นสูง และสามารถพัฒนาให้แปรผันสวนทางกับวัฏจักรทางเศรษฐกิจได้ จึงควรได้รับการพัฒนาให้เป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ หลักการคือ พยายามขจัดข้อกีดขวางต่างๆ ทางกฎหมาย และลดความไม่แน่นอนต่าง ๆ ที่จะเพิ่มต้นทุนของที่อยู่อาศัย ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนการก่อสร้างและต้นทุนการกู้ยืมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย เพื่อช่วยลดต้นทุนการจัดหาที่อยู่อาศัยสำหรับครัวเรือนที่มีฐานะพอจัดหาที่อยู่อาศัยเองได้ รวมทั้งมาตรการช่วยเหลือทางการเงินสำหรับผู้มีรายได้น้อย ที่ต้องการที่อยู่อาศัยอย่างแท้จริง

เมื่อพิจารณาถึงระบบการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยของประเทศไทย จัดอยู่ในประเภทระบบเงินฝากทั่วไป (DEPOSIT - TAKING SYSTEM) กล่าวคือ สถาบันการเงินต่างๆ ที่ปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะ

อาศัยเงินฝากจากประชาชนและองค์กรต่างๆ เป็นแหล่งเงินทุนสำคัญ ระบบเงินฝากมักจะเป็นการรับฝากเงินระยะสั้นเป็นส่วนใหญ่ ทั้งเงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ ทั้งนี้ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจะมีการปรับขึ้นลงอยู่เสมอตามภาวะของตลาดเงิน สำหรับเงินให้กู้ยืม ถ้าเป็นเงินกู้เพื่อพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยจะเป็นเงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง ส่วนเงินกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัยของผู้รัยย่อยจะเป็นสินเชื่อระยะยาวประมาณ 10-25 ปี เป็นส่วนใหญ่ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สามารถปรับขึ้นลงได้ (ADJUSTABLE RATE/FLOATING RATE) เช่นเดียวกับเงินฝาก

สำหรับระบบการเงินเคหการแบบสัญญาออมก่อนกู้ (CONTRACTUAL SYSTEM) ที่มีการดำเนินงานอย่างแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เช่น เยอรมัน และออสเตรียนั้น ในประเทศไทยก็มีการดำเนินงานเช่นนี้อยู่บ้าง โดยธนาคารอาคารสงเคราะห์ได้จัดให้มีบริการออมทรัพย์ก่อนกู้ ที่เรียกว่า โครงการเงินฝากออมทรัพย์สินเคหะ ที่กำหนดให้ผู้ฝากต้องฝากเงินจำนวนอย่างน้อยที่กำหนดทุกเดือน เป็นเวลาอย่างน้อย 2 ปี โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในอัตราดอกเบี้ยเท่ากับเงินฝากออมทรัพย์ธรรมดา และหากฝากติดต่อกันเกิน 2 ปี ก็จะได้รับอัตราดอกเบี้ยเพิ่มเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี และมีสิทธิกู้เงินเพื่อที่อยู่อาศัยได้ไม่เกิน 75 เท่าของเงินฝากรายเดือน และธนาคารคิดดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ปกติของธนาคารในขณะนั้น 1% อย่างไรก็ตามโครงการในลักษณะสัญญาออมก่อนกู้ นี้ ยังไม่ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจังจากสถาบันการเงินต่างๆ และยังไม่ได้รับการสนับสนุนพิเศษจากภาครัฐ จึงทำให้ไม่ได้รับความนิยมจากประชาชนมากนัก

สถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย มีทั้งสถาบันการเงินที่เป็นธนาคาร ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน และสถาบันการเงินที่ไม่เป็นธนาคาร ได้แก่ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สหกรณ์เคหสถาน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน สถาบันการเงินเหล่านี้จะให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย โดยมีการจ้างองส่างหาริมทรัพย์เป็นประกันการชำระหนี้ (MORTGAGE LOAN) อย่างไรก็ตาม ยังมีสถาบันบางประเภทที่ให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยในลักษณะอื่น เช่น การเคหะแห่งชาติที่ให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยในลักษณะของสัญญาเช่าซื้อ (HIRE-PURCHASE) นอกจากนี้ยังมีบริษัทเอกชนบางแห่งที่ให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยในลักษณะของการให้ผู้ซื้อบ้านผ่อนชำระเงินโดยตรงกับบริษัท ตามสัญญาจะซื้อจะขาย โดยจะมีการโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้ซื้อต่อเมื่อได้รับการชำระเงินครบถ้วนตามสัญญาแล้ว

ในบรรดาสถาบันต่างๆ ที่ให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย มีเพียงสถาบัน 4 ประเภทที่มุ่งเน้นในธุรกิจการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยเป็นหลัก ได้แก่ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ การเคหะแห่งชาติ และสหกรณ์เคหสถาน ในสถาบัน 4 ประเภทนี้อาจกล่าวได้ว่า มีเพียงธนาคารอาคารสงเคราะห์เท่านั้นที่ถือว่าเป็นสถาบันการเงินที่ชำนาญเฉพาะด้านสินเชื่อที่อยู่อาศัย (SPECIALIST HOUSING FINANCE INSTITUTION) และมีบทบาทสูงในระบบการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยของไทย

ณ. 31 ธันวาคม 2537 มีสถาบันสำคัญต่างๆ ได้ให้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยอย่างกว้างขวางกระจายอยู่ทั่วประเทศ ประมาณ 151 องค์กร และมีสาขาการดำเนินงานประมาณ 4,632 สาขา ทั้งนี้โดยมีกลุ่มธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันที่มีบทบาทมากที่สุดทั้งด้านการระดมเงินฝากและการปล่อยกู้เพื่อที่อยู่อาศัย โดยมีจำนวนถึง 29 แห่ง (เป็นธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 15 แห่ง เป็นสาขาธนาคารต่างประเทศ 14 แห่ง) และมีสาขาค่าเงินงานจำนวนมากถึง 2,823 สาขา รองลงมาที่มีบทบาทสูงได้แก่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และ

บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินทั้ง 3 ประเภทนี้ มีสัดส่วนเงินกู้ที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชนทั่วไปคงค้างสูงถึงร้อยละประมาณ 95 ส่วนสถาบันอื่นๆ มีบทบาทในตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัยไม่มากนัก โดยเฉพาะบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ จึงเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้บริการทางการเงินเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย แต่ปรากฏว่ามีส่วนแบ่งสินเชื่อดังกล่าวเพียงร้อยละ 0.5 ของสินเชื่อรวมทั้งระบบ หรือมีส่วนแบ่งเป็นอันดับที่ 5 จากสถาบันการเงินทั้งหมด 6 สถาบัน

สภาพปัญหาของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ในปัจจุบัน กล่าวคือ (1) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ในประเทศไทยได้เปิดดำเนินการมานาน แต่บทบาทในฐานะสถาบันการเงินต่อระบบการเงินที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัยยังมีอยู่เพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับสถาบันการเงินสำคัญทั้ง 6 แห่ง คือ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ บริษัทประกันชีวิต ธนาคารออมสิน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ณ.31 ธันวาคม 2537 บริษัทเครดิตฟองซิเอร์มียอดสินเชื่อเพื่อการพัฒนาโครงการ จำนวน 1,778.0 ล้านบาท และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแก่บุคคลทั่วไปจำนวน 2,345.0 ล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วนแบ่งตลาดเพียงร้อยละ 0.4 และ 0.5 ในขณะที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินของรัฐที่มีลักษณะการประกอบธุรกิจใกล้เคียงกับบริษัทเครดิตฟองซิเอร์มีอัตราส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 1.2 และ 21.8 และเป็นที่รู้จักของประชาชนมากกว่าบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (2) สภาพการดำเนินงานของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ไม่ได้ก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดี และเกิดความมั่นใจในความมั่นคงของธุรกิจ นับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจและศึกษาถึง ประวัติความเป็นมา โครงสร้างบริษัท และบทบาทที่มีต่อธุรกิจที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ให้มีความแข็งแกร่งในระบบการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 1.)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์
2. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และผู้ใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ที่มีต่อบริษัทเครดิตฟองซิเอร์
3. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของสถาบันการเงินอื่นที่มีต่อธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
4. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ใช้บริการบริษัทเครดิตฟองซิเอร์กับสถาบันการเงินอื่น
5. เพื่อศึกษาถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับและแนวโน้มของการใช้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และผู้ใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาถึงบทบาทของธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ที่มีต่อการพัฒนาธุรกิจที่อยู่อาศัย
2. ศึกษาถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

ตารางที่ 1. สถาบันสินเชื่อที่อยู่อาศัย และปริมาณสินเชื่อรายสถาบัน ณ. 31 ธันวาคม 2537

สถาบัน	ปีที่เริ่มดำเนินการ	จำนวนสถาบัน	จำนวนสำนักงาน	สินเชื่อรวม	สินทรัพย์รวม	สินเชื่อที่อยู่อาศัยรวม	สินเชื่อพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัย	% ต่อสินเชื่อรวมทั้งระบบ		
								สินเชื่อรายย่อย	สินเชื่อโครงการ	ต่อสินเชื่อรวม
1.ธนาคารพาณิชย์	2431	29	2,823	3,430,423	4,024,786	305,936	259,616	67.8%	59.6%	74.6%
2.ธนาคารอาคารสงเคราะห์	2496	1	32	100,579	111,804	98,217	5,119	21.8%	1.2%	2.2%
3.บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	2512	92	59	1,008,024	1,200,876	40,671	167,887	9.0%	38.5%	21.9%
4.การเคหะแห่งชาติ	2516	1	-	-	-	-	-	-	-	-
5.บริษัทประกันชีวิต	2472	13	1,166	21,511	104,517	2,578	1,220	0.6%	0.3%	0.5%
6.เครดิตฟองซิเออร์	2515	14	14	5,976	7,058	2,345	1,778	0.5%	0.4%	0.1%
7.ธนาคารออมสิน	2489	1	538	32,685	183,901	1,524	-	0.3%	0.0%	0.7%
รวม		151	4,632	4,599,198	5,632,941	451,271	435,620	100.0%	100.0%	100.0%

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน การเคหะแห่งชาติ กองประกันชีวิต และธนาคารอาคารสงเคราะห์

3. การศึกษาครั้งนี้จะไม่ศึกษาถึงวิธีการคำนวณ เพื่อหาอัตราผลตอบแทนของเครื่องมือทางการเงินต่างๆ ที่นำมาใช้ในระบบการเงินเพื่อที่อยู่อาศัย

1.4 วิธีดำเนินการศึกษา

1. ศึกษาค้นคว้าลักษณะการดำเนินธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 และประกาศอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. การวางแผนการดำเนินการวิจัย จะทำการกำหนดสมมุติฐาน การจัดทำเครื่องมือ และทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จาก

3.1.1 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับบริหารของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ที่ยังคงเปิดดำเนินการอยู่

3.1.2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับบริหารของสถาบันการเงินต่างๆ ที่มีทัศนคติต่อธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

3.1.3 ออกแบบสอบถามสำหรับผู้ใช้บริการด้านสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ จากบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และสถาบันการเงินอื่นๆ

3.2 การใช้แบบสอบถาม จะสำรวจโดยใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์ สำหรับผู้ที่ใช้บริการทางด้านสินเชื่อแล้ว และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สถาบันการเงินให้ผู้ที่ต้องการใช้บริการสินเชื่อตอบแบบสอบถามก่อนการพิจารณาขอสินเชื่อ

3.3 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดของธนาคาร มหาวิทยาลัย สมาคม ตลอดจนเอกสาร และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาโดยวิธีการทางสถิติ

5. การสรุปผลข้อมูล นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลอธิบายสมมุติฐาน และทำการสรุปผลข้อมูล

1.5 สมมุติฐานในการวิจัย

บทบาทของธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป จะมีส่วนช่วยสนับสนุนต่อการพัฒนาธุรกิจที่อยู่อาศัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาในครั้งนี้ได้คาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงลักษณะการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหของธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

2. เพื่อทราบถึงทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจสังหาริมทรัพย์ และผู้ใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ที่มีต่อบริษัทเครดิตฟองซิเอร์
3. เพื่อทราบถึงทัศนคติของผู้ใช้บริการ ที่มีต่อบริษัทเครดิตฟองซิเอร์โดยเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินอื่น
4. เพื่อทราบถึงแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนาการดำเนินงานของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ที่มีต่อธุรกิจที่อยู่อาศัย และธุรกิจสังหาริมทรัพย์
5. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์